EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 2.7.2020
COM(2020) 270 final

RAPPORT FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

om genomförandet av rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna

1. INLEDNING

1.1. Bakgrund

Rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna[1] (nedan kallat *rambeslutet*) är det första EU-rättsliga instrumentet om straffrättsligt samarbete baserat på principen om ömsesidigt erkännande[2]. Genom rambeslutet har en effektivare mekanism skapats för att säkerställa att de öppna gränserna inte utnyttjas av dem som försöker undkomma rättvisan, och vidare har rambeslutet bidragit till EU:s mål att utveckla och upprätthålla ett område av frihet, säkerhet och rättvisa. Instrumentet används ofta för straffrättsligt samarbete i EU. Enligt statistiken för 2018[3] gick i genomsnitt 54,5 procent av de eftersökta personerna med på att överlämnas (jämfört med 62,96 procent 2017), och överlämnandeförfarandet varade i genomsnitt i 16,41 dagar efter gripandet. Den genomsnittliga tiden för överlämnande av personer som inte samtycker är cirka 45,12 dagar. Detta står i skarp kontrast till de långdragna utlämningsförfaranden som tidigare fanns mellan medlemsstaterna innan rambeslutet trädde i kraft.

I februari 2009 ändrades rambeslutet genom rådets rambeslut 2009/299/RIF i fråga om utevarodomar[4], genom att klara och allmängiltiga skäl gavs för när man kan vägra att erkänna avgöranden på grundval av att den berörda personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen[5]. De processuella rättigheterna för personer som grips på grundval av en europeisk arresteringsorder har dessutom stärkts genom sex direktiv[6] i fråga om rätten till tolkning och översättning[7], rätten till information[8], rätten till tillgång

---

[1] EGT L 190, 18.7.2002, s. 1.

[2] Åtgärdsprogrammet för genomförande av principen om ömsesidigt erkännande av domar i brottmål, vilket avses i slutsatserna från Europeiska rådet i Tammerfors och antogs av rådet den 30 november 2000, EGT C 12 E, 15.1.2001, s. 10: ”[...] principen om ömsesidigt erkännande vilar på ömsesidigt förtroende som utvecklats genom medlemsstaternas gemensamma värderingar om respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstatsprincipen och de mänskliga rättigheterna, så att varje myndighet har förtroende för att de andra myndigheterna tillämpar likvärdiga normer för skydd av rättigheter i sina straffrättsliga system.”

[3] https://e-justice.europa.eu/content_european_arrest_warrant-90-sv.do

[4] Rådets rambeslut 2009/299/RIF av den 26 februari 2009 om ändring av rambesluten 2002/584/RIF, 2005/214/RIF, 2006/783/RIF, 2008/909/RIF och 2008/947/RIF och om stärkande av medborgarnas processuella rättigheter och främjande av tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande på ett avgörande när den berörda personen inte var personligen närvarande vid förhandlingen, EUT L 81, 27.3.2009, s. 24.

[5] Den konsoliderade versionen finns på https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC1006, s. 45.

[6] Rådets resolution av den 30 november 2009 om en färdplan för att stärka misstänkta eller åtalade personers processuella rättigheter vid straffrättsliga förfaranden utgör grunden för sex direktiv, EUT C 295, 4.12.2009, s. 1.

[7] Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden, EUT L 280, 26.10.2010, s. 1. rapporten från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/64/EU av den 20 oktober 2010 om rätt till tolkning och översättning vid straffrättsliga förfaranden, COM(2018) 857 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0857.

[8] Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden, EUT L 142, 1.6.2012, s. 1. Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2012/13/EU av den 22 maj 2012 om rätten till information vid straffrättsliga förfaranden, COM(2018) 858 final:

till försvarare[9], förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången[10], rättssäkerhetsgarantier för barn[11] och rättshjälp[12].

Kommissionen har utfärdat tre rapporter om genomförandet av rambeslutet[13]. Under 2008 offentliggjorde rådet en handbok för utfärdande av en europeisk arresteringsorder[14] som rådet reviderade 2010[15]. Kommissionen uppdaterade handboken 2017[16]. Mellan mars 2006 och april 2009 gjordes en utvärdering av hur medlemsstaterna tillämpade rambeslutet i praktiken, där kommissionen fungerade som observatör inom den fjärde omgången av ömsesidiga utvärderingar[17]. Vissa aspekter av rambeslutet är nu föremål för en ny granskning inom den nionde omgången av ömsesidiga utvärderingar, där en bedömning görs av utvalda praktiska och operativa aspekter av den europeiska arresteringsordern[18].

---

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0858.

[9] Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet, EUT L 294, 6.11.2013, s. 1. rapporten från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/48/EU av den 22 oktober 2013 om rätt till tillgång till försvarare i straffrättsliga förfaranden och förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder samt om rätt att få en tredje part underrättad vid frihetsberövande och rätt att kontakta tredje parter och konsulära myndigheter under frihetsberövandet, COM(2019) 560 final:
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52019DC0560.

[10] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/343 av den 9 mars 2016 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden, EUT L 65, 11.3.2016, s. 1.

[11] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/800 av den 11 maj 2016 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden, EUT L 132, 21.5.2016, s. 1.

[12] Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/1919 av den 26 oktober 2016 om rättshjälp för misstänkta och tilltalade i straffrättsliga förfaranden och för eftersökta personer i förfaranden i samband med en europeisk arresteringsorder, EUT L 297, 4.11.2016, s. 1. Rättelse: EUT L 91, 5.4.2017, s. 40.

[13] Rapport från kommissionen grundad på artikel 34 i rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (reviderad version), KOM(2006) 8 slutlig:
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52006DC0008,
rapport från kommissionen om genomförandet sedan 2005 av rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, KOM(2007) 407 slutlig:
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1588746623870&uri=CELEX:52007DC0407 och rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet sedan 2007 av rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, KOM(2011) 175 slutlig:
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1588746744852&uri=CELEX:52011DC0175

[14] Slutlig version av den europeiska handboken för utfärdande av en europeisk arresteringsorder: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8216-2008-REV-2/sv/pdf.

[15] Reviderad version av den europeiska handboken för utfärdande av en europeisk arresteringsorder: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17195-2010-REV-1/sv/pdf.

[16] Handbok för utfärdande och verkställighet av en europeisk arresteringsorder, EUT C 335, 6.10.2017, s. 1:
https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC1006(02)&from=DA.

[17] Uppföljning av utvärderingsrapporten om den fjärde omgången av ömsesidiga utvärderingar: den praktiska tillämpningen av den europeiska arresteringsordern och relevanta förfaranden för överlämnande mellan medlemsstaterna, https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15815-2011-INIT/sv/pdf.

[18] *9th round of mutual evaluations - Scope of the evaluation and contributions to the questionnaire* (Nionde omgången av ömsesidiga utvärderingar – utvärderingens syfte och bidrag till frågeformuläret): https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6333-2019-INIT/en/pdf.

Den 27 februari 2014 antog Europaparlamentet en resolution med rekommendationer till kommissionen om översynen av den europeiska arresteringsordern[19], där parlamentet särskilt föreslog en föregående proportionalitetskontroll, ett tvingande skäl till att vägra verkställighet med avseende på grundläggande rättigheter, rätten till effektiva rättsmedel och en bättre definition av de brott för vilka den europeiska arresteringsordern bör tillämpas. I sitt svar till Europaparlamentet förklarade kommissionen varför den inte ansåg det vara lämpligt att se över rambeslutet, vare sig rambeslutet i sig eller i samband med en översyn av andra instrument för ömsesidigt erkännande[20].

Begränsningarna av EU-domstolens rättsliga kontroll och kommissionens verkställighetsbefogenheter på området polissamarbete och straffrättsligt samarbete avskaffades den 1 december 2014 efter utgången av den femåriga övergångsperioden för instrument som tidigare omfattades av den tredje pelaren enligt protokoll nr 36 till fördraget om Europeiska unionens funktionssätt[21]. Tolkningen av rambeslutet har följaktligen lett till ett ständigt ökande antal begäranden om förhandsavgöranden vid domstolen. Det har således skett en snabb ökning i antalet begäranden om förhandsavgöranden beträffande rambeslutet, från totalt tolv begäranden under 2014 till över 50 begäranden i mitten av 2020.

1.2. Rambeslutets syfte och viktigaste delar

Rambeslutet har ersatt det traditionella systemet för utlämning med en enklare och snabbare mekanism för överlämnande av eftersökta personer för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd. Det baseras på principen om ömsesidigt erkännande. Rättsliga avgöranden i den utfärdande medlemsstaten måste erkännas i den verkställande medlemsstaten utan ytterligare formaliteter, förutsatt att det inte föreligger skäl till att vägra verkställighet.

De viktigaste delar i rambeslutet som gör att det skiljer sig från utlämningsordningarna är följande:

- Den europeiska arresteringsordern är ett rättsligt avgörande som kan verkställas i en annan medlemsstat på grundval av principen om ömsesidigt erkännande.
- Skälen till att vägra verkställighet är begränsade och förtecknas på ett utförligt sätt i rambeslutet.
- För de 32 kategorier av brott som finns förtecknade i artikel 2.2 i rambeslutet föreligger ingen kontroll av dubbel straffbarhet, om brotten, som de definieras av den utfärdande medlemsstaten, kan leda till fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år.
- Den allmänna regeln är att en medlemsstat ska överlämna sina egna medborgare, med bara några få undantag. Dessa undantag rör verkställighet av fängelsestraff i hemmedlemsstaten och gäller även varaktigt bosatta.

[19] Europaparlamentets resolution av den 27 februari 2014 med rekommendationer till kommissionen om översynen av den europeiska arresteringsordern (2013/2109(INL)), EUT C 285, 29.8.2017, s. 135.
[20] *Follow up to the European Parliament resolution with recommendations to the Commission on the review of the European arrest warrant*, (Uppföljning av Europaparlamentets resolution med rekommendationer till kommissionen om översynen av den europeiska arresteringsordern), SP(2014) 447: https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil/popups/ficheprocedure.do?lang=en&reference=2013/2109(INL).
[21] EUT C 115, 9.5.2008, s. 322.

Huvudskälet till dessa undantag är att främja social återanpassning av en eftersökt person.

- Strikta tidsfrister finns för att besluta om verkställighet av en europeisk arresteringsorder och att överlämna en eftersökt person.
- Begärandena upprättas på formuläret för en europeisk arresteringsorder för att de ska bli enklare och lättare att besvara.

1.3. Rapportens mål och omfattning

I rapporten bedöms hur rambeslutet i dess lydelse enligt rådets rambeslut 2009/299/RIF har införlivats i alla de 27 medlemsstater som är bundna av detta[22]. Bedömningen baseras främst på en analys av de nationella åtgärder för att införliva rambeslutet som har anmälts till rådets generalsekretariat och kommissionen i enlighet med artikel 34.2 i rambeslutet.

De flesta medlemsstater har ändrat sin nationella införlivandelagstiftning till rambeslutet sedan kommissionens senaste rapport från 2011[23]. Vid utarbetandet av denna rapport beaktades därför kommissionens rekommendationer från tidigare rapporter och rekommendationer från den fjärde omgången av ömsesidiga utvärderingar avseende införlivande (t.ex. i fråga om proportionaliteten i utfärdade europeiska arresteringsorder[24]).

Rapporten innehåller, liksom kommissionens första genomföranderapport från 2005[25], en bedömning av rambeslutets bestämmelser. Fokus lades på utvalda bestämmelser, som utgör kärnan i rambeslutet och är avgörande för att den europeiska arresteringsordern ska fungera på ett smidigt sätt. Bestämmelserna handlar särskilt om utnämnandet av behöriga rättsliga myndigheter, definitionen av och tillämpningsområdet för den europeiska arresteringsordern, en eftersökt persons grundläggande och processuella rättigheter, skäl till att vägra verkställighet och kontroll av dubbel straffbarhet samt tidsfrister för att fatta beslut och överlämna en eftersökt person.

[22] Rambeslutet är bindande för alla 27 medlemsstater, inbegripet Danmark och Irland. Rapporten omfattar även Förenade kungariket, som är bundet av rambeslutet fram till övergångsperiodens slut den 31 december 2020.

[23] Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet sedan 2007 av rådets rambeslut 2002/584/RIF av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna, KOM(2011) 175 slutlig: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?qid=1588746744852&uri=CELEX:52011DC0175

[24] I vissa medlemsstater har det konstaterats en nedåtgående trend i antalet utfärdade europeiska arresteringsorder, utifrån statistik som medlemsstaterna lämnat: https://e-justice.europa.eu/content_european_arrest_warrant-90-sv.do.

[25] Rapport från kommissionen grundad på artikel 34 i rådets rambeslut av den 13 juni 2002 om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (reviderad version), KOM(2006) 8 slutlig: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/?uri=CELEX%3A52006DC0008.

2. ALLMÄN BEDÖMNING

När denna rapport offentliggjordes hade alla medlemsstater meddelat att de hade införlivat rambeslutet[26].

Den allmänna bedömningen visar att rambeslutet har genomförts till en ganska tillfredsställande nivå i många medlemsstater. Bedömningen av de nationella genomförandeåtgärderna har dock även visat på brister i överensstämmelsen i några medlemsstater. Om dessa brister inte åtgärdas begränsas den europeiska arresteringsorderns effektivitet. Kommissionen kommer därför att vidta samtliga lämpliga åtgärder för att säkerställa överensstämmelse med rambeslutet i hela EU och, vid behov, även inleda överträdelseförfaranden enligt artikel 258 i EUF-fördraget.

Sedan den senaste genomföranderapporten offentliggjordes har kommissionen anordnat fem expertmöten med medlemsstaterna för att stödja dem med den praktiska tillämpningen av rambeslutet[27].

I mars 2020 inrättades en samordningsgrupp för den europeiska arresteringsordern. Syftet med den europeiska samordningsgruppen för den europeiska arresteringsordern är att förbättra det snabba informationsutbytet och samarbetet mellan olika aktörer som deltar i tillämpningen av rambeslutet, dvs. yrkesverksamma och beslutsfattare från medlemsstaterna, Eurojust, det europeiska rättsliga nätverket, rådets generalsekretariat och kommissionen. Diskussionerna inom gruppen bör leda till att rambeslutet tillämpas mer enhetligt.

3. SÄRSKILDA BEDÖMNINGSPUNKTER

3.1. Behöriga myndigheter och centralmyndigheter (artiklarna 6 och 7)

Alla medlemsstater har underrättat rådets generalsekretariat om vilka rättsliga myndigheter som är behöriga att utfärda och verkställa en europeisk arresteringsorder, i enlighet med artikel 6. Dessa har generellt sett varit de rättsliga myndigheter som är behöriga att utreda och pröva brottmål.

3.1.1. *Utfärdande rättsliga myndigheter (artikel 6.1)*

Domstolen har slagit fast att begreppet ”rättslig myndighet” i artikel 6.1 i rambeslutet inte endast avser domarna eller domstolarna i en medlemsstat, utan att det måste tolkas generöst så att det innefattar de myndigheter som deltar i rättskipningen i den medlemsstaten. Därmed är åklagarmyndigheter behöriga som utfärdande rättsliga myndigheter, förutsatt att de inte direkt eller indirekt kan påtvingas påbud eller anvisningar i ett enskilt ärende från den verkställande makten, till exempel en justitieminister, i samband med att beslut fattas om att utfärda en europeisk arresteringsorder[28]. Domstolen har dessutom förtydligat att begreppet ”rättslig

[26] Enligt artikel 34.1 i rambeslutet var medlemsstaterna tvungna att införliva rambeslutet i sin nationella lagstiftning före den 31 december 2003. De medlemsstater som anslöt sig till EU senare (2004, 2007 och 2013) skulle införliva rambeslutet senast på anslutningsdagen. Mer än hälften av medlemsstaterna klarade tidsfristerna för införlivande.

[27] Den 1 april 2014, den 20 november 2014, den 7 juli 2016, den 17 oktober 2017 och den 7 maj 2019.

[28] Se domstolens dom av den 27 maj 2019, OG och PI, C-508/18 och C-82/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:456 och PF, C-509/18, ECLI:EU:C:2019:457; domstolens dom av den 12 december 2019, JR och YC, C-

myndighet” inte ska tolkas så att det även kan omfatta en polismyndighet[29] eller ett organ inom den verkställande makten i en medlemsstat, såsom ett justitieministerium[30].

Eftersom den verkställande makten får ge anvisningar till sina allmänna åklagarmyndigheter[31] har ett begränsat antal medlemsstater nyligen utsett domstolar eller domare som behöriga utfärdande myndigheter för att följa domen i de förenade målen C-508/18, OG, och C-82/19 PPU, PI[32] samt domen i mål C-509/18, PF[33].

I hälften av medlemsstaterna är endast domstolar eller domare behöriga att utfärda en europeisk arresteringsorder i nuläget. I några medlemsstater får en europeisk arresteringsorder endast utfärdas av åklagarmyndigheterna. Flera medlemsstater har utsett både domstolar och åklagarmyndigheter till utfärdande myndigheter. Dessutom har vissa av dessa medlemsstater utsett olika myndigheter beroende på de straffrättsliga förfarandenas skede (t.ex. före och efter åtal eller före och under rättegång) eller den europeiska arresteringsorderns syfte (åtal eller verkställande av en dom). I en medlemsstat är det en domstol som godkänner en åklagarmyndighets förslag att utfärda en europeisk arresteringsorder[34]. En medlemsstat har utsett åklagarmyndigheten och myndigheten för straffrättsliga påföljder till behöriga myndigheter. Några få medlemsstater har utsett ett enda särskilt organ (t.ex. riksåklagarmyndigheten).

3.1.2. *Verkställande rättsliga myndigheter (artikel 6.2)*

En stor majoritet av medlemsstaterna har utsett domstolar (t.ex. appellationsdomstolar, distriktsdomstolar eller högsta domstolar) eller domare till behöriga verkställande myndigheter. En medlemsstat har till exempel utsett en särskild ungdomsrättsdomare som ska hantera europeiska arresteringsorder som avser underåriga barn. En annan har utsett två olika organ, beroende på om personen samtycker till överlämnande eller inte. Några medlemsstater har utsett allmänna åklagarmyndigheter. I ett begränsat antal medlemsstater har både domstolar och åklagarmyndigheter utsetts. Vissa medlemsstater har utsett ett enda särskilt organ (t.ex. riksåklagarmyndigheten eller överdomstolen).

3.1.3. *Centralmyndigheter (artikel 7)*

Enligt artikel 7 får medlemsstaterna utse en eller flera centralmyndigheter som ska biträda de behöriga rättsliga myndigheterna med det administrativa översändandet och mottagandet av europeiska arresteringsorder och annan officiell korrespondens i anslutning till dessa.

Många medlemsstater har utsett en centralmyndighet i enlighet med artikel 7.1, oftast justitieministeriet. Några få medlemsstater har utsett flera centralmyndigheter (t.ex. tre centralmyndigheter: chefsåklagaren och rikspolisstyrelsen eller inrikesministeriet och kriminalpolisstyrelsen, förutom justitieministeriet).

566/19 PPU och C-626/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:1077, XD, C-625/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:1078 och ZB, C-627/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:1079.

[29] Se domstolens dom av den 10 november 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:858.

[30] Se domstolens dom av den 10 november 2016, Kovalkovas, C-477/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:861.

[31] Resultattavlan för rättskipningen i EU 2019: https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/justice_scoreboard_2019_en.pdf, p. 51 – 52.

[32] Se domstolens dom av den 27 maj 2019, OG och PI, C-508/18 och C-82/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:456.

[33] Se domstolens dom av den 27 maj 2019, PF, C-509/18, ECLI:EU:C:2019:457.

[34] Se domstolens dom av den 9 oktober 2019, NJ, C-489/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:849.

Ett fåtal medlemsstater har gett befogenheter till den eller de utsedda centralmyndigheterna som inte är tillåtna enligt artikel 7.2 (t.ex. att centralmyndigheterna ansvarar för det preliminära godkännandet av inkommande europeiska arresteringsorder eller att de på vissa villkor får skjuta upp verkställandet av ett beslut om överlämnande).

3.2. Språk (artikel 8.2)

Enligt artikel 8.2 måste den europeiska arresteringsordern översättas av de behöriga utfärdande myndigheterna till det eller de språk som är officiella i den verkställande medlemsstaten. Medlemsstaterna får förklara att de kommer att godta en översättning till ett annat eller flera andra av EU:s officiella språk.

Mer än hälften av medlemsstaterna har förklarat att de godtar europeiska arresteringsorder på andra officiella språk än det egna (vanligtvis engelska)[35]. Ett begränsat antal medlemsstater har gjort en sådan förklaring på villkor att andra medlemsstater gör samma åtagande. Ett fåtal medlemsstater har fastställt att de föredrar att europeiska arresteringsorder som kommer från vissa angränsande medlemsstater är skrivna på vissa språk.

3.3. Definition av begreppet ”europeisk arresteringsorder” och skyldighet att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna (artikel 1)

3.3.1. *Definition (artikel 1.1)*

Alla medlemsstater har införlivat artikel 1.1 i rambeslutet där den europeiska arresteringsordern definieras som ett rättsligt avgörande[36], utfärdat av en medlemsstat med syftet att en annan medlemsstat ska gripa och överlämna en eftersökt person för lagföring eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd.

De flesta medlemsstater hänvisar uttryckligen till den europeiska arresteringsordern som ett rättsligt avgörande, och nästan alla medlemsstater har uttryckligen fastställt att den europeiska arresteringsordern måste gälla för lagföringsändamål eller för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd. Ett par medlemsstater har dock kringgått rambeslutet i fråga om europeiska arresteringsorder för lagföringsändamål, genom att ha infört en snävare definition av begreppet ”lagföringsändamål” och kräva att den europeiska arresteringsordern ska vara ”mogen för rättslig prövning”[37]. I alla medlemsstater hänvisas det till ”fängelsestraff”, men i vissa hänvisas det inte uttryckligen till ”frihetsberövande åtgärd”.

[35] Handbok för utfärdande och verkställighet av en europeisk arresteringsorder, EUT C 335, 6.10.2017, s. 1, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC1006(02)&from=DA, s. 74.

[36] Se domstolens domar av den 10 november 2016, Poltorak, C-452/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:858, Kovalkovas, C-477/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:861 samt domstolens dom av den 9 oktober 2019, NJ, C-489/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:849.

[37] Att en order är mogen för rättslig prövning innebär att ett beslut har fattats om att anklaga personen för ett brott och ställa honom eller henne inför rätta.

3.3.2. *Skyldighet att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna (artikel 1.3 samt skälen 10, 12 och 13)*

I artikel 1.3 anges att rambeslutet inte påverkar skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i artikel 6 i Fördraget om Europeiska unionen[38]. I artikel 6 i fördraget om Europeiska unionen (nedan kallat *EU-fördraget*) hänvisas det till EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna[39], den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna[40] och medlemsstaternas gemensamma konstitutionella traditioner.

I skäl 10 anges att systemet med en europeisk arresteringsorder vilar på en hög grad av förtroende mellan medlemsstaterna. Tillämpningen av systemet får avbrytas endast om en medlemsstat allvarligt och ihållande åsidosätter de principer som fastställs i artikel 2 i EU-fördraget[41], vilket fastslagits av rådet med tillämpning av artikel 7.2 i EU-fördraget[42], och med de följder som avses i artikel 7.3[43] i EU-fördraget[44].

I skäl 12 anges att ”[i]nget i detta rambeslut får tolkas som ett förbud att vägra överlämna en person som är föremål för en europeisk arresteringsorder, om det finns objektiva skäl för att tro att den europeiska arresteringsordern har utfärdats för att lagföra eller straffa en person på grund av dennes kön, ras, religion, etniska ursprung, nationalitet, språk, politiska uppfattning eller sexuella läggning, eller att denna persons ställning kan skadas av något av dessa skäl.” I skäl 12 anges även att ”[d]etta rambeslut hindrar inte en medlemsstat från att tillämpa sina konstitutionella regler om prövning i laga ordning, föreningsfrihet, tryckfrihet och yttrandefrihet i andra medier”.

Artiklarna 4 och 19.2 i EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna återspeglas i skäl 13, där det anges att ”[i]ngen får avvisas, utvisas eller utlämnas till en stat där de löper allvarlig risk att utsättas för dödsstraff, tortyr eller annan omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning”[45].

Medlemsstaterna omfattas av dessa bestämmelser, både som utfärdande medlemsstater och som verkställande medlemsstater[46].

---

[38] EUT C 326, 26.10.2012, s. 13.
[39] EUT C 326, 26.10.2012, s. 391.
[40] Den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna av den 4 november 1950 (ETS nr 005).
[41] Innan ändringarna av fördraget om Europeiska unionen: artikel 6.1.
[42] Innan ändringarna av fördraget om Europeiska unionen: artikel 7.1.
[43] Innan ändringarna av fördraget om Europeiska unionen: artikel 7.2.
[44] Se domstolens dom av den 25 juli 2018, LM, C-216/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:586.
[45] Se domstolens dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, ECLI:EU:C:2016:198, punkt 104. Domstolens dom av den 6 september 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, punkt 60; domstolens beslut av den 6 september 2017, Schotthöfter & Steiner/Adelsmayr, C-473/15, ECLI:EU:C:2017:633, punkt 27; domstolens dom av den 25 juli 2018, ML, , C-220/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:589; domstolens dom av den 15 oktober 2019, Dorobantu, C-128/18, ECLI:EU:C:2019:857 och domstolens dom av den 2 april 2020, IN, C-897/19 PPU, ECLI:EU:C:2020:262, punkterna 63–68.
[46] Se domstolens dom av den 29 januari 2013, Radu, C-396/11, ECLI:EU:C:2013:39, punkterna 39–43; domstolens dom av den 16 juli 2015, Lanigan, C-237/97 PPU, ECLI:EU:C:2015:474, punkterna 53–54, och domstolens dom av den 6 december 2018, IK, C-551/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:991, punkterna 66 och 67.

De allra flesta medlemsstater har uttryckligen införlivat skyldigheten att respektera de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna. Vissa har gjort det i allmänna ordalag medan andra specifikt hänvisar till de rättigheter som anges i skälen 12 och 13. I vissa nationella införlivandeakter hänvisas det till exempel allmänt till fördrag om mänskliga rättigheter och grundläggande friheter[47] och/eller till artikel 6 i EU-fördraget. Några medlemsstater har införlivat artikel 1.3 i rambeslutet genom att enbart hänvisa till den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna och inte till EU-stadgan om de grundläggande rättigheterna.

I vissa medlemsstater hänvisas det även till nationella författningar. Att hänvisa till nationella författningar kan dock strida mot artikel 1.3 i rambeslutet, särskilt eftersom det i artikel 6 i EU-fördraget endast hänvisas till sådana konstitutionella principer som är gemensamma för medlemsstaterna. Enligt domstolens rättspraxis kan medlemsstaterna inte begära att en annan medlemsstat har ett större nationellt skydd av de grundläggande rättigheterna än vad som föreskrivs i EU-rätten[48].

I ett fåtal medlemsstater finns inga uttryckliga hänvisningar till de grundläggande rättigheterna och de grundläggande rättsliga principerna i genomförandebestämmelserna, eftersom medlemsstaterna måste respektera grundläggande rättigheter och grundläggande rättsliga principer enligt sin konstitutionella rätt.

Trots att en motsvarande bestämmelse saknas i rambeslutet föreskriver alla medlemsstater uttryckligen ett tvingande skäl till att vägra verkställighet, som grundas på kränkningar av de grundläggande rättigheterna eller genom att hänvisa till sådana rättighetskränkningar som avses i skälen 12 och 13 (t.ex. ras, nationalitet, religion eller politisk uppfattning).

3.4. Utfärdande av en europeisk arresteringsorder (artiklarna 2.1 och 8.1)

3.4.1. *Tillämpningsområde för och villkor för utfärdande av en europeisk arresteringsorder (artikel 2.1)*

En europeisk arresteringsorder får utfärdas för gärningar som enligt den utfärdande medlemsstatens lagstiftning kan leda till fängelse eller en annan frihetsberövande åtgärd i tolv månader eller mer. Detsamma gäller om ett straff eller en annan frihetsberövande åtgärd i minst fyra månader har dömts ut.

Bestämmelsen har införlivats på ett korrekt sätt i de flesta medlemsstater. Ett fåtal medlemsstater har dock inte uttryckligen gett handlingsfrihet till sina behöriga utfärdande rättsliga myndigheter att pröva huruvida det är proportionerligt att utfärda en europeisk arresteringsorder, mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall[49].

[47] Till exempel den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning av den 10 december 1984, den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter av den 16 december 1966 och konventionen angående flyktingars rättsliga ställning av den 28 juli 1951.

[48] Se domstolens dom av den 26 februari 2013, Melloni, C-399/11, ECLI:EU:C:2013:107, , punkt 63, och domstolens dom av den 15 oktober 2019, Dorobantu, C-128/18, ECLI:EU:C:2019:857, punkt 79.

[49] Se domstolens dom av den 27 maj 2019, OG och PI, C-508/18 och C-82/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:456, punkterna 71 och 75.

Några medlemsstater har föreskrivit ett snävare tillämpningsområde vid behandling av proportionaliteten[50] i europeiska arresteringsorder som kan utfärdas av deras rättsliga myndigheter (t.ex. genom att ha infört högre strafftrösklar, krav på att en strafftid på fyra månader fortfarande måste avtjänas eller krav på att en europeisk arresteringsorder måste ligga i rättvisans intresse).

Rambeslutet reglerar inte överlämnande för brott som är belagda med ett lägre straff än den strafftröskel som anges i artikel 2.1 när de är accessoriska till det huvudbrott som faktiskt når upp till denna strafftröskel[51]. I praktiken har vissa medlemsstater, men inte andra, beslutat att tillåta överlämnande i sådana fall[52].

Dessutom har vissa medlemsstater uttryckligen anpassat tillämpningsområdet i enlighet med rådets rambeslut 2009/829/RIF om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande[53], så att en europeisk arresteringsorder även kan utfärdas i fall där strafftröskeln på tolv månader inte nås, om en övervakningsåtgärd har överträtts.

3.4.2. *Krav på en europeisk arresteringsorders innehåll och form samt den första nivån av rättsligt skydd (artikel 8.1)*

I artikel 8.1 i rambeslutet fastställs kraven på vad en europeisk arresteringsorder måste innehålla[54]. Till dessa hör i synnerhet följande:

- Uppgift om förekomsten av ett verkställbart rättsligt beslut[55] (t.ex. en nationell arresteringsorder) som måste vara ett annat än den europeiska arresteringsordern för att garantera det rättsliga skyddet på den första nivån[56].
- Brottets beskaffenhet och brottsrubricering.
- En beskrivning av de omständigheter under vilka brottet begåtts, inbegripet tidpunkt och plats samt den eftersökta personens delaktighet i brottet[57].

Nästan alla medlemsstater har införlivat artikel 8.1 i rambeslutet på ett fullständigt och korrekt sätt, och relativt många har införlivat artikel 8.1 ordagrant. En medlemsstat

[50] Rapport från kommissionen till Europaparlamentet och rådet om genomförandet sedan 2007 av rådets rambeslut av den 13 juni 2002, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0175&from=SV, s. 7.

[51] Den europeiska utlämningskonventionen av den 13 december 1957 (ETS nr 024) innehåller en bestämmelse om accessoriska brott.

[52] Handbok för utfärdande och verkställighet av en europeisk arresteringsorder, EUT C 335, 6.10.2017, s. 1, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52017XC1006(02)&from=DA, s. 82.

[53] Rådets rambeslut 2009/829/RIF av den 23 oktober 2009 om tillämpning mellan Europeiska unionens medlemsstater av principen om ömsesidigt erkännande på beslut om övervakningsåtgärder som ett alternativ till tillfälligt frihetsberövande, EUT L 294, 11.11.2009, s. 20.

[54] Se domstolens dom av den 1 december 2008, Leymann och Pustovarov, C-388/08 PPU, ECLI:EU:C:2008:669, punkterna 52–53 och domstolens dom av den 23 januari 2018, Piotrowski, C-367/16, EU:C:2018:27, punkterna 57–59.

[55] Se domstolens dom av den 1 juni 2016, Bob-Dogi, C-241/15, ECLI:EU:C:2016:385, punkterna 54 och 58, och domstolens dom av den 10 november 2016, Özçelik, C-453/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:860, punkterna 33–37.

[56] Se domstolens dom av den 1 juni 2016, Bob-Dogi, C-241/15, ECLI:EU:C:2016:385, punkterna 55 och 56. domstolens dom av den 27 maj 2019, OG och PI, C-508/18 och C-82/19 PPU, ECLI:EU:C:2019:456, punkterna 66 och 67, och domstolens dom av den 27 maj 2019, PF, C-509/18, ECLI:EU:C:2019:457, punkterna 44 och 45.

[57] Se domstolens dom av den 1 december 2008, Leymann och Pustovarov, C-388/08 PPU, ECLI:EU:C:2008:669, punkt 52, domstolens dom av den 6 december 2018, IK, C-551/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:991, och domstolens dom av den 3 mars 2020, X, C-717/18, ECLI:EU:C:2020:142, punkt 37.

föreskriver att den europeiska arresteringsordern måste åtföljas av ytterligare handlingar (t.ex. en kopia av tillämpliga bestämmelser, en rapport om vilka omständigheter som den europeiska arresteringsordern grundas på och information om beviskällorna).

3.5. Direkta kontakter mellan den utfärdande rättsliga myndigheten och den verkställande rättsliga myndigheten (artiklarna 10.5 och 15.2)

I artikel 10.5 anges att ”[a]lla svårigheter rörande översändandet av eller äktheten hos de handlingar som behövs för att verkställa den europeiska arresteringsordern skall behandlas genom direkta kontakter mellan de berörda rättsliga myndigheterna eller, i förekommande fall, med bistånd av medlemsstaternas centrala myndigheter” (se punkt 3.1). Mer än hälften av medlemsstaterna har införlivat artikel 10.5 på korrekt sätt. De relevanta bestämmelserna har dock inte kunnat konstateras i vissa medlemsstater, och ett fåtal medlemsstater har endast införlivat artikeln delvis (t.ex. genom att uttryckligen ta upp enbart äkthetsaspekten men inte översändandeaspekten).

Enligt artikel 15.2 ska den verkställande rättsliga myndigheten begära att nödvändiga kompletterande uppgifter ges utan dröjsmål, om den anser att de uppgifter som den utfärdande medlemsstaten har lämnat inte är tillräckliga för att myndigheten ska kunna besluta om överlämnande[58]. Detta är särskilt i linje med artiklarna 3–5 i rambeslutet (skäl till att vägra verkställighet [3.8] och garantier [punkt 3.9]) och artikel 8 (innehåll [punkt 3.4.2])[59]. Den verkställande rättsliga myndigheten får fastställa en tidsfrist inom vilken uppgifterna ska lämnas, med hänsyn tagen till att tidsfristerna i artikel 17 måste respekteras (se punkt 3.13). Många medlemsstater har införlivat bestämmelsen på ett korrekt sätt. Några medlemsstater hänvisar inte uttryckligen till skyndsamhetsaspekten men anger att tidsfrister måste fastställas. I en medlemsstat har bestämmelsen införlivats som en fakultativ bestämmelse. De relevanta bestämmelserna har dock inte kunnat konstateras i två medlemsstater.

3.6. Verkställande av en europeisk arresteringsorder (artikel 1.2)

Den verkställande rättsliga myndigheten har en allmän skyldighet att verkställa varje europeisk arresteringsorder i enlighet med principen om ömsesidigt erkännande och i enlighet med bestämmelserna i rambeslutet (artikel 1.2)[60].

Mindre än hälften av medlemsstaterna har infört en uttrycklig hänvisning till principen om ömsesidigt erkännande i sin lagstiftning. Två medlemsstater har hänvisat till denna princip i icke-bindande lagstiftning. Några medlemsstater har i stället hänvisat till ömsesidighetsprincipen. I några andra medlemsstater har inga särskilda införlivandebestämmelser kunnat konstateras. I fall där principen om ömsesidigt erkännande inte uttryckligen nämns i den nationella införlivandelagstiftningen till

[58] Se domstolens dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, ECLI:EU:C:2016:198, punkterna 95 och 96; domstolens dom av den 1 juni 2016, Bob-Dogi, C-241/15, ECLI:EU:C:2016:385, punkt 65; domstolens dom av den 23 januari 2018, Piotrowski, C-367/16, ECLI:EU:C:2018:27, punkterna 60 och 61; domstolens dom av den 25 juli 2018, ML, C-220/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:589, punkt 63 och domstolens dom av den 15 oktober 2019, Dorobantu, C-128/18, ECLI:EU:C:2019:857, punkt 67.

[59] Se domstolens dom av den 22 december 2017, Ardic, C-571/17 PPU, ECLI:EU:C:2017:1026, punkt 91.

[60] Se domstolens dom av den 26 februari 2013, Melloni, C-399/11, ECLI:EU:C:2013:107, punkt 36, domstolens dom av den 30 maj 2013, Jeremy F, C-168/13, ECLI:EU:C:2013:358, punkt 34, och domstolens dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, punkt 79.

rambeslutet kan den härledas ur införlivandelagstiftningens struktur. Införlivandet av framför allt skälen till att vägra verkställighet visar att principen om ömsesidigt erkännande inte iakttas fullt ut i ett betydande antal medlemsstater (se punkt 3.8).

3.7. Dubbel straffbarhet (artikel 2.2 och 2.4)

3.7.1. *Förteckningen över 32 brott som medför överlämnande utan kontroll av dubbel straffbarhet (artikel 2.2)*

I artikel 2.2 ges en förteckning över de 32 kategorier av brott som medför överlämnande utan kontroll av dubbel straffbarhet, förutsatt att brotten, som de definieras i den utfärdande medlemsstatens lagstiftning, kan leda till fängelse eller en annan frihetsberövande åtgärd i minst tre år i den utfärdande medlemsstaten[61].

Några av de 32 kategorierna av brott har harmoniserats i viss grad på EU-nivå på grundval av artikel 83 i EUF-fördraget[62].

De flesta av medlemsstaterna har införlivat artikel 2.2 ordagrant. Några medlemsstater har infört en direkt hänvisning till artikel 2.2 i sin nationella lagstiftning. Två medlemsstater har dock infört betydande ändringar som påverkar förteckningen över de 32 brotten (t.ex. genom att göra vissa kategorier mindre omfattande eller inte införliva samtliga kategorier). Dessutom föreskriver ett par medlemsstater kontroll av dubbel straffbarhet i ärenden som rör de egna medborgarna. En medlemsstat föreskriver att försvårande omständigheter inte bör beaktas när medlemsstaten överväger strafftröskeln på minst tre år i egenskap av verkställande medlemsstat.

3.7.2. *Kontroll av dubbel straffbarhet (artikel 2.4)*

Den verkställande rättsliga myndigheten får kontrollera huruvida dubbel straffbarhet föreligger för brott som inte finns med på förteckningen över de 32 brotten eller för brott som finns med på förteckningen eller för vilka strafftröskeln på tre år inte nås[63]. Därför kan överlämning ske på villkor att de gärningar för vilka den europeiska arresteringsordern har utfärdats utgör ett brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering[64] (artikel 2.4). Alla medlemsstater har införlivat artikel 2.4 i rambeslutet. I ett begränsat antal medlemsstater har dock inga bestämmelser kunnat konstateras i fråga om att dubbel straffbarhet inte är ett skäl för att vägra verkställighet (se punkt 3.8.2).

---

[61] Se domstolens dom av den 3 maj 2007, Advocaten voor de Wereld, C-303/05, ECLI:EU:C:2007:261, punkterna 48–60, och domstolens dom av den 3 mars 2020, X, C-717/18, ECLI:EU:C:2020:142, punkterna 36–39.

[62] Till exempel: **Ekonomisk brottslighet**: Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/62/EU av den 15 maj 2014 om straffrättsligt skydd av euron och andra valutor mot penningförfalskning och om ersättande av rådets rambeslut 2000/383/RIF, EUT L 151, 21.5.2014, s. 1. **Terrorism**: Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2017/541 av den 15 mars 2017 om bekämpande av terrorism, om ersättande av rådets rambeslut 2002/475/RIF och om ändring av rådets beslut 2005/671/RIF, EUT L 88, 31.3.2017 s. 6. **It-relaterad brottslighet**: Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/40/EU av den 12 augusti 2013 om angrepp mot informationssystem och om ersättande av rådets rambeslut 2005/222/RIF, EUT L 218, 14.8.2013, s. 8, och **människohandel**: Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU av den 5 april 2011 om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF, EUT L 101, 15.4.2011, s. 1.

[63] Se domstolens dom av den 3 mars 2020, X, C-717/18, ECLI:EU:C:2020:142, punkt 42.

[64] Se domstolens dom av den 11 januari 2017, Grundza, C-289/15, ECLI:EU:C:2017:4, punkterna 35, 38 och 49.

De flesta medlemsstater har inte uttryckligen införlivat bestämmelsen om att dubbel straffbarhet måste kontrolleras mot motsvarande brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning ”oberoende av brottsrekvisit eller brottets rättsliga rubricering”.

Vidare har ett begränsat antal medlemsstater infört ytterligare villkor (t.ex. krav på att det brott som är föremål för en kontroll av dubbel straffbarhet måste leda till tolv månaders fängelse både i den utfärdande och i den verkställande medlemsstaten[65], krav på att det klassificeras som en förseelse eller ett grovt brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning, utelämning av försvårande omständigheter när strafftröskeln på minst tolv månader övervägs eller införande av ett krav vid verkställande av en europeisk arresteringsorder att en strafftid på fyra månader fortfarande måste avtjänas).

3.8. Skäl till att vägra verkställighet (artiklarna 3, 4 och 4a)

Den allmänna skyldigheten att verkställa en europeisk arresteringsorder i artikel 1.2 begränsas av de tvingande och fakultativa skälen till att vägra verkställighet (artiklarna 3, 4 och 4a i rambeslutet). Dessa skäl är uttömmande[66]. Vad gäller de fakultativa skälen för att vägra verkställighet får den verkställande rättsliga myndigheten endast åberopa de skäl som har införlivats i den nationella lagstiftningen[67]. Dessutom uppfattas en vägran att verkställa en europeisk arresteringsorder som ett undantag som ska tolkas strikt[68].

Enligt bedömningen har dock mer än hälften av medlemsstaterna föreskrivit ytterligare skäl till att vägra verkställighet (t.ex. grundat på de grundläggande rättigheterna (se punkt 3.3.2), politiska brott, proportionalitetsprincipen, ytterligare strafftrösklar i de verkställande medlemsstaterna (se punkt 3.7.2), kravet på mognad för rättslig prövning (se punkt 3.3.1) eller tecken på att personen är skyldig, om en eftersökt person inte samtycker, fara för säkerhet, allmän ordning eller andra viktiga intressen i den verkställande medlemsstaten).

Dessutom har vissa medlemsstater föreskrivit ytterligare krav och begränsningar i fråga om de egna medborgarna (t.ex. kontroll av dubbel straffbarhet beträffande egna medborgare).

3.8.1. *Tvingande skäl till att vägra verkställighet*

Om ett eller flera av de tre tvingande skälen till att vägra verkställighet är tillämpliga måste den verkställande rättsliga myndigheten vägra att verkställa den europeiska arresteringsordern (artikel 3).

- **Amnesti (artikel 3.1)**

Verkställighet måste vägras om det brott som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern omfattas av amnesti i den verkställande medlemsstaten. Det krävs också att den verkställande medlemsstaten var behörig att lagföra brottet enligt sin egen

[65] Se domstolens beslut av den 25 september 2015, A, C-463/15, ECLI:EU:C:2015:634.
[66] Se Domstolens dom av den 6 oktober 2009, Wolzenburg, C-123/08, ECLI:EU:C:2009:616, punkt 57 och domstolens dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, ECLI:EU:C:2016:198, punkt 80.
[67] Se domstolens dom av den 29 juni 2017, Popławski, C-579/15, ECLI:EU:C:2017:503, punkt 21.
[68] Se domstolens dom av den 29 juni 2017, Popławski, C-579/15, ECLI:EU:C:2017:503, punkt 19, och domstolens dom av den 10 augusti 2017, Tupikas, C-270/17 PPU, ECLI:EU:C:2017:628, punkt 50.

strafflag. Nästan alla medlemsstater har införlivat artikel 3.1. Den relevanta bestämmelsen har inte kunnat konstateras i en medlemsstat. Några medlemsstater har hänvisat till ”nåd” i stället för ”amnesti”, eller bägge delar.

- ***Ne bis in idem* (artikel 3.2)**

Verkställighet måste vägras om den verkställande myndigheten underrättas om att den eftersökta personens ansvar för samma gärning har prövats genom lagakraftägande dom[69] i en medlemsstat (*idem*-kravet)[70] som ett självständigt EU-rättsligt begrepp[71]). Detta krävs också när straffet, vid fällande dom, har avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i den medlemsstat i vilken avkunnandet ägt rum (verkställighetskraven[72]).

Alla medlemsstater har införlivat artikel 3.2. Ett fåtal medlemsstater hänvisar dock till ”samma brott” i stället för ”samma gärningar”[73]. När det gäller verkställighetskraven är det flera medlemsstater som inte har infört alla de tre alternativa kriterierna.

- **Inte uppnått straffbar ålder (artikel 3.3)**

Verkställighet måste vägras om den eftersökta personen på grund av sin ålder ännu inte kan ställas till straffrättsligt ansvar för de gärningar som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning[74]. Inga problem har konstaterats när det gäller införlivandet av artikel 3.3, även om den straffbara åldern kan variera mellan medlemsstaterna.

3.8.2. *Skäl till att verkställighet får vägras (artiklarna 4 och 4a)*

I artiklarna 4 och 4a i rambeslutet föreskrivs åtta fakultativa skäl till att vägra verkställighet. Medlemsstaterna har ingen skyldighet att införliva de fakultativa skälen till att vägra verkställighet[75].

---

[69] Se domstolens dom av den 11 februari 2003, Gözütok och Brügge, C-187/01, ECLI:EU:C:2003:87; domstolens dom av den 10 mars 2005, Miraglia, C-469/03, ECLI:EU:C:2005:156; domstolens dom av den 28 september 2006, van Straaten, C-150/05, ECLI:EU:C:2006:614; domstolens dom av den 22 december 2008, Turanský, C-491/07, ECLI:EU:C:2008:768; domstolens dom av den 16 november 2010, Mantello, C-261/09, ECLI:EU:C:2010:683; domstolens dom av den 5 juni 2014, C-398/12, ECLI:EU:C:2014:1057; domstolens dom av den 29 juni 2016, Kossowski, C-486/14, ECLI:EU:C:2016:483 och domstolens dom av den 25 juli 2018, AY, C-268/17, ECLI:EU:C:2018:602.

[70] Se domstolens dom av den 9 mars 2006, Van Esbroeck, C-436/04, ECLI:EU:C:2006:165; domstolens dom av den 28 september 2006, van Straaten, C-150/05, ECLI:EU:C:2006:614; domstolens dom av den 28 september 2006, Gasparini m.fl., C-467/04, ECLI:EU:C:2006:610; domstolens dom av den 18 juli 2007, Kretzinger, C-288/05, ECLI:EU:C:2007:441; domstolens dom av den 18 juli 2007, Kraaijenbrink, C-367/05, ECLI:EU:C:2007:444 och domstolens dom av den 16 november 2010, Mantello, C-261/09, ECLI:EU:C:2010:683.

[71] Se domstolens dom av den 16 november 2010, Mantello, C-261/09, ECLI:EU:C:2010:683, punkt 38.

[72] Se domstolens dom av den 11 februari 2003, Gözütok och Brügge, C-187/01, ECLI:EU:C:2003:87; domstolens dom av den 18 juli 2007, Kretzinger, C-288/05, ECLI:EU:C:2007:441; domstolens dom av den 11 december 2008, Bourquain, C-297/07, ECLI:EU:C:2008:708, och domstolens dom av den 27 maj 2014, Spasic, C- 129/14 PPU, ECLI:EU:C:2014:586.

[73] Samma resonemang gäller för andra relevanta artiklar, t.ex. artikel 4.2, 4.3 och 4.5 i rambeslutet, där det hänvisas till ”samma gärningar”.

[74] Se domstolens dom av den 23 januari 2018, Piotrowski, C-367/16, ECLI:EU:C:2018:27.

[75] Se domstolens dom av den 6 oktober 2009, Wolzenburg, C-123/08, ECLI:EU:C:2009:616, punkterna 59–61, och domstolens dom av den 29 juni 2017, Popławski, C-579/15, ECLI:EU:C:2017:503, punkt 21.

Några medlemsstater har endast införlivat vissa av skälen från artikel 4. Ett antal medlemsstater har dessutom införlivat skälen som tvingande och har inte gett någon behörighet till sina verkställande myndigheter. Endast ett fåtal medlemsstater har införlivat samtliga skäl som fakultativa. Vidare har några medlemsstater införlivat vissa skäl från artikel 4 och artikel 4a som fakultativa och vissa som tvingande.

- **Avsaknad av dubbel straffbarhet (artikel 4.1)**

Verkställighet av en europeisk arresteringsorder kan vägras om den gärning, i sådana fall som avses i artikel 2.4 (se punkt 3.7.2), som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern inte är ett brott enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning[76], förutom när det gäller brott som rör skatter och andra avgifter, tullar och valutatransaktioner (skattebrott). I artikel 4.1 avses dessutom endast brott som inte ingår i förteckningen över de 32 brott som inte blir föremål för kontroll av dubbel straffbarhet om strafftröskeln på tre år nås[77] (artikel 2.2).

Den relevanta bestämmelsen har inte kunnat konstateras i ett fåtal medlemsstater, även om de har införlivat artikel 2.4 (se punkt 3.7.1). Vissa medlemsstater har införlivat artikel 4.1 som ett fakultativt skäl och ett antal medlemsstater har införlivat artikel 4.1 som ett tvingande skäl till att vägra verkställighet.

De flesta medlemsstater har införlivat undantaget för skattebrott i fråga om skatter eller andra avgifter, tullar och valutatransaktioner. Vissa medlemsstater har dock endast införlivat undantaget delvis (t.ex. genom att inte hänvisa till ”tullar och valutatransaktioner”. Ett fåtal medlemsstater har inte uttryckligen införlivat undantaget för skattebrott. I en medlemsstat finns dessutom ett uttryckligt krav när det gäller skattebrott, nämligen att den utfärdande och den verkställande medlemsstaten har liknande skatter och avgifter, inbegripet ett krav på fängelse i minst tre år (förutom vid försvårande omständigheter) i den verkställande medlemsstaten.

Ett fåtal medlemsstater har infört ytterligare krav (se punkt 3.7.2).

- **Pågående lagföring i den verkställande medlemsstaten (artikel 4.2)**

Verkställighet får vägras om den person som är föremål för den europeiska arresteringsordern lagförs i den verkställande medlemsstaten för samma gärning som den som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern.

Alla medlemsstater har införlivat artikel 4.2. De flesta har införlivat den som ett fakultativt skäl till att vägra verkställighet, förutom för personer för vilka verkställighet är tvingande eller delvis tvingande (en medlemsstat gynnar t.ex. sina egna medborgare genom att föreskriva att skälet till att vägra verkställighet är tvingande för de egna medborgarna och fakultativt för icke-medborgare). En medlemsstat har till exempel underkastat skälet villkor med straffrättsliga förfaranden, som helt klart är enklare att genomföra i den verkställande medlemsstaten.

- **Hinder för lagföring för samma brott i den verkställande medlemsstaten (artikel 4.3)**

[76] Se domstolens dom av den 11 januari 2017, Grundza, C-289/15, ECLI:EU:C:2017:4, punkterna 35, 38 och 49.
[77] Se domstolens dom av den 3 mars 2020, X, C-717/18, ECLI:EU:C:2020:142, punkt 42.

Införlivandet av artikel 4.3 kräver att åtskillnad görs mellan tre situationer: när de rättsliga myndigheterna i den verkställande medlemsstaten har beslutat att antingen inte väcka åtal för det brott som ligger till grund för den europeiska arresteringsordern, när de har beslutat att underlåta åtal eller när den eftersökta personen i en medlemsstat omfattas av ett annat slutligt avgörande för samma gärningar, vilket är ett hinder för ytterligare lagföring.

Det är bara en medlemsstat som inte har införlivat artikel 4.3. Hälften av medlemsstaterna har införlivat den som ett fakultativt skäl till att vägra verkställighet. Andra medlemsstater har införlivat den som ett tvingande skäl, förutom ett fåtal som har införlivat några av de tre alternativa villkoren som fakultativa och några som tvingande. Dessutom har vissa av dessa medlemsstater endast delvis införlivat de tre villkoren från artikel 4.3.

- **Preskriberat åtal eller verkställighet av straff (artikel 4.4)**

Verkställighet får vägras om åtal för brottet eller verkställigheten av straffet preskriberats avseende den eftersökta personen enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning och gärningarna omfattas av denna medlemsstats behörighet enligt dess egen strafflagstiftning.

Nästan alla medlemsstater, förutom en, har införlivat artikel 4.4. En har hänvisat till den tid som förflutit. Några medlemsstater har fastställt det till ett tvingande skäl till att vägra verkställighet.

- **Lagakraftägande dom i tredjeland – transnationell *ne bis in idem* (artikel 4.5)**

Verkställighet får vägras när den verkställande rättsliga myndigheten har underrättats om att den eftersökta personens ansvar för samma gärningar prövats genom lagakraftägande dom i tredjeland (*idem*-kravet), under förutsättning att straffet, vid fällande dom, avtjänats eller är under verkställighet eller inte längre kan verkställas enligt lagstiftningen i det land där domen har meddelats (verkställighetskraven).

Alla medlemsstater, förutom en, har genomfört artikel 4.5. Mer än hälften av medlemsstaterna har införlivat den som ett fakultativt skäl till att vägra verkställighet och resten som ett tvingande skäl. Vissa medlemsstater har dock endast delvis införlivat de tre alternativa villkoren för verkställighet.

- **Den verkställande medlemsstaten åtar sig verkställigheten av straffet (artikel 4.6)**

Om den europeiska arresteringsordern har utfärdats för verkställighet av ett fängelsestraff eller en annan frihetsberövande åtgärd och den eftersökta personen uppehåller sig i, är medborgare eller bosatt i den verkställande medlemsstaten, kan den verkställande rättsliga myndigheten överväga om straffet skulle kunna verkställas i dess medlemsstat i stället för att personen överlämnas till den utfärdande medlemsstaten[78]. Begreppen

[78] Se domstolens dom av den 29 juni 2017, Popławski, C-579/15, ECLI:EU:C:2017:503, punkterna 21–24; domstolens dom av den 13 december 2018, Sut, C-514/17, ECLI:EU:C:2018:1016, punkterna 34–38, och domstolens dom av den 24 juni 2019, Popławski II, C- 573/17, ECLI:EU:C:2019:530.
Se rådets rambeslut 2008/909/RIF av den 27 november 2008 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på brottmålsdomar avseende fängelse eller andra frihetsberövande åtgärder i syfte att verkställa

”bosatt” och ”uppehåller sig” i artikel 4.6 måste definieras på ett enhetligt sätt, eftersom de hänför sig till autonoma EU-rättsliga begrepp[79].

Ett fåtal medlemsstater har inte införlivat artikel 4.6. Andra medlemsstater har införlivat den på olika sätt, eftersom artikel 4.6 omfattar en ganska varierande personkrets.

Endast vissa medlemsstater har införlivat artikel 4.6 som ett fakultativt skäl till att vägra verkställighet. De flesta har gjort skälet tvingande[80] eller delvis tvingande, eftersom vissa av dem gör åtskillnad mellan egna medborgare och icke-medborgare[81] (bosatta) genom att föreskriva ett tvingande skäl till att vägra verkställighet för de egna medborgarna och ett fakultativt skäl för bosatta eller genom att inte ha någon reglering i fråga om bosatta. Vissa medlemsstater har inskränkt bosättningskravet ytterligare (t.ex. varaktig bosättning[82] på två eller fem år eller uppehållstillstånd[83]). Dessutom har en medlemsstat införlivat artikel 4.6 på ett sätt som innebär att enbart EU-medborgare omfattas och därmed inte tredjelandsmedborgare. En medlemsstat hänvisar däremot uttryckligen till personer som beviljats asyl. Endast ett fåtal medlemsstater har införlivat artikel 4.6 på ett sådant sätt att även personer som vistas i medlemsstaten omfattas.

- **Extraterritorialitet (brott som begåtts utanför den utfärdande medlemsstatens territorium) (artikel 4.7)**

Verkställighet får vägras om en europeisk arresteringsorder avser brott som

a) enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning anses ha begåtts helt eller delvis på dess territorium eller en plats som är likställd med den medlemsstatens territorium,

eller

b) har begåtts utanför den utfärdande medlemsstatens territorium och åtal enligt den verkställande medlemsstatens lagstiftning inte är tillåtet för sådana brott, när de begåtts utanför den verkställande statens territorium.

Vissa medlemsstater har endast införlivat ett av dessa två skäl.

Några medlemsstater har inte införlivat skälet i punkt a. Mer än hälften av medlemsstaterna har införlivat skälet i punkt a som ett fakultativt skäl till att vägra verkställighet. Dessutom har vissa av dessa medlemsstater inte uttryckligen införlivat begreppen ”helt eller delvis” och/eller ”en plats som är likställd med den medlemsstatens territorium”.

Ett fåtal medlemsstater har inte införlivat skälet i punkt b. Mer än hälften av medlemsstaterna har införlivat bestämmelsen som ett fakultativt skäl till att vägra verkställighet.

- **Utevarodomar (artikel 4a)**

---

dessa inom Europeiska unionen, EUT L 327, 5.12.2008, s. 27: Handbok om överförande av dömda personer och översändande av fängelsedomar i Europeiska unionen, EUT C 403, 29.11.2019, s. 2: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC1129(01)&from=EN, s. 34.

[79] Se domstolens dom av den 17 juli 2008, Kozłowski, C-66/08, ECLI:EU:C:2008:437, punkterna 46 och 54.

[80] Se domstolens dom av den 29 juni 2017, Popławski, C-579/15, ECLI:EU:C:2017:503, punkt 21.

[81] Se domstolens dom av den 5 september 2012, Lopes da Silva Jorge, C-42/11, ECLI:EU:C:2012:517, punkterna 52 och 59.

[82] Se domstolens dom av den 6 oktober 2009, Wolzenburg, C-123/08, ECLI:EU:C:2009:616, punkt 74.

[83] Se domstolens dom av den 6 oktober 2009, Wolzenburg, C-123/08, ECLI:EU:C:2009:616, punkt 53.

I artikel 4a föreskrivs ett fakultativt skäl till att vägra verkställighet i situationer där en verkställande rättslig myndighet har mottagit en europeisk arresteringsorder om verkställande av ett fängelsestraff eller en frihetsberövande åtgärd till följd av förfaranden i den utfärdande medlemsstaten i vilka personen inte var närvarande[84] (utevarodom). Detta alternativ åtföljs dock av fyra undantag, där den verkställande rättsliga myndigheten inte får vägra att verkställa en europeisk arresteringsorder på grundval av en utevarodom[85].

Hälften av medlemsstaterna har införlivat artikel 4a som ett tvingande skäl till att vägra verkställighet och den andra hälften har införlivat den som ett fakultativt skäl. De relevanta bestämmelserna har inte kunnat konstateras i flera medlemsstater när det gäller de fyra undantagen. Vissa medlemsstater som har införlivat de fyra undantagen har inte uttryckligen införlivat de processuella miniminormer som anges i undantagen. Dessa innefattar autonoma EU-rättsliga begrepp, särskilt ”kallats personligen”, ”faktiskt underrättades officiellt” eller ”i vetskap om den planerade förhandlingen”[86].

3.9. Garantier som ska lämnas av den utfärdande staten (artikel 5)

Enligt artikel 5 får den verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med dess lagstiftning, föreskriva att verkställigheten av en europeisk arresteringsorder underkastas vissa villkor, som anges på ett uttömmande sätt i artikel 5[87]. Dessa villkor kan avse omprövning av en livstidsdom eller återsändande av medborgare till den verkställande medlemsstaten för att där avtjäna fängelsestraff som dömts ut i den utfärdande medlemsstaten[88].

Mer än hälften av medlemsstaterna har införlivat alternativet att ställa omprövning av fängelse eller annan frihetsberövande åtgärd på livstid som villkor för att verkställa en europeisk arresteringsorder. Dessutom har en stor majoritet av medlemsstaterna införlivat möjligheten att underkasta verkställigheten av den europeiska arresteringsordern villkoret att medborgare och bosatta, efter att ha hörts, återsänds till den verkställande medlemsstaten för att där avtjäna det fängelsestraff eller den frihetsberövande åtgärd som dömts ut i den utfärdande medlemsstaten. Vissa medlemsstater har endast införlivat bestämmelsen delvis, eftersom det inte tydligt har angetts att personen måste återsändas efter att ha hörts. Dessutom behandlar vissa medlemsstater de egna medborgarna på ett förmånligare sätt.

[84] Se domstolens domar av den 10 augusti 2017, Zdziaszek, C-271/17 PPU, ECLI:EU:C:2017:629, och Tupikas, C-270/17 PPU, ECLI:EU:C:2017:628, samt domstolens dom av 22 december 2017, Ardic, C-571/17 PPU, ECLI:EU:C:2017:1026.
[85] Se domstolens dom av den 26 februari 2013, Melloni, C-399/11, ECLI:EU:C:2013:107, punkterna 51 och 52.
[86] Se domstolens dom av den 24 maj 2016, Dworzecki, C-108/16 PPU, ECLI:EU:C:2016:346, punkt 32.
[87] Se domstolens dom av den 26 februari 2013, Melloni, C-399/11, ECLI:EU:C:2013:107, punkt 38, domstolens dom av den 5 april 2016, Aranyosi och Căldăraru, C-404/15 och C-659/15 PPU, ECLI:EU:C:2016:198, punkt 80, och domstolens dom av den 16 juli 2015, Lanigan, C-237/15, ECLI:EU:C:2015:474, punkt 36.
[88] Se domstolens dom av den 11 mars 2020, SF, C-314/18, ECLI:EU:C:2020:191.

3.10. Den eftersökta personens processuella rättigheter (artiklarna 11, 13.2, 14 och 23.5)

Rambeslutet ger den eftersökta personen flera processuella rättigheter. Enligt artikel 11 har den eftersökta personen rätt att upplysas om den europeiska arresteringsordern och dess innehåll samt om möjligheten att samtycka till överlämnandet. Personen har dessutom rätt till juridiskt biträde och tolk. Dessa rättigheter måste ges i enlighet med den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning. Dessutom har direktiven om processuella minimirättigheter kompletterat och stärkt de rättigheter som föreskrivs i rambeslutet[89].

Alla medlemsstater har införlivat artikel 11. I några medlemsstater har dock kraven endast införlivats delvis eller så har inte alla relevanta delar kunnat konstateras (t.ex. inga uttryckliga bestämmelser om att den eftersökta personen måste informeras om möjligheten att samtycka till överlämnandet eller att den eftersökta personen informeras först när han eller hon tas in på en förvarsanläggning).

Dessutom innehåller rambeslutet flera bestämmelser som ger den eftersökta personen processuella minimirättigheter, framför allt följande:

- Enligt artikel 13.2 ska medlemsstaterna vidta de åtgärder som krävs för att samtycke till överlämnande och avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen (som avses i artikel 27.2) inhämtas under sådana förhållanden att det framgår att personen har lämnat dem frivilligt och fullt medveten om följderna av detta. Den eftersökta personen måste i detta syfte ha rätt till ett juridiskt biträde. Alla medlemsstater har införlivat artikel 13.2. Aspekterna frivillighet och full medvetenhet om följderna har inte kunnat konstateras i vissa medlemsstaters nationella lagstiftning. Liknande problem har upptäckts i vissa medlemsstater när det gäller avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen i den utfärdande medlemsstaten efter ett överlämnande (artikel 27.3 f).

- Enligt artikel 14 har en person som har gripits och som inte samtycker till överlämnande rätt att höras av den verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med den verkställande medlemsstatens lagstiftning[90]. Nästan alla medlemsstater har införlivat artikel 14 på korrekt sätt.

- Enligt artikel 23.5 måste den eftersökta personen försättas på fri fot när tidsfristerna för överlämnande har löpt ut[91]. De flesta medlemsstater har införlivat artikel 23.5 på korrekt sätt. En medlemsstat har dock infört en uttrycklig möjlighet för den verkställande myndigheten att ensidigt förlänga frihetsberövandet av den eftersökta personen i tio dagar innan en ny dag och tid bestäms tillsammans med den utfärdande myndigheten (se punkt 3.14). De relevanta bestämmelserna har inte kunnat konstateras i ett begränsat antal medlemsstater.

[89] Se 1.1 p. 1 och domstolens dom av den 12 december 2019, XD, C-625/19, PPU, ECLI:EU:C:2019:1078, punkt 55.
[90] Se domstolens dom av den 29 januari 2013, Radu, C-396/11, ECLI:EU:C:2013:39, punkterna 41 och 42.
[91] Se domstolens dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, ECLI:EU:C:2017:39, punkterna 70–73.

3.11. Privilegier och immunitet (artikel 20)

Artikel 20 i rambeslutet handlar om de privilegier och den immunitet som den eftersökta personen kan åberopa. Mindre än hälften av medlemsstaterna har införlivat bestämmelsen på ett fullständigt och korrekt sätt. I andra har bestämmelsen införlivats endast delvis (t.ex. att privilegierna inte har behandlats på ett uttryckligt sätt) eller så har de relevanta bestämmelserna inte kunnat konstateras (t.ex. förfarandet för att begära avstående från privilegier eller immunitet).

3.12. Samtycke till överlämnande, specialitetsbestämmelsen och avstående från denna (artiklarna 13 och 27)

En överlämnad person får generellt sett inte åtalas, dömas eller på annat sätt berövas sin frihet för något annat brott, som begicks före överlämnandet, än det brott för vilket personen överlämnades. Detta är den specialitetsbestämmelse som ges i artikel 27 i rambeslutet[92].

Rambeslutet ger medlemsstaterna möjlighet att anmäla att de avstår från att tillämpa specialitetsbestämmelsen, i sina förbindelser med andra medlemsstater som har gjort samma förklaring, såvida inte den verkställande rättsliga myndigheten i ett enskilt fall uppger något annat i sitt beslut om överlämnande. Enligt de uppgifter som kommissionen har tillgång till har endast tre medlemsstater gjort sådana anmälningar.

I artikel 27.3 föreskrivs dessutom flera undantag till specialitetsbestämmelsen, varav ett är när den eftersökta personen har avstått från att utnyttja specialitetsbestämmelsen, i enlighet med artikel 13.

Enligt artikel 13 har den eftersökta personen möjlighet att samtycka till överlämnande. Om den gripne säger sig samtycka till att överlämnas måste hans eller hennes samtycke och, i förekommande fall, uttryckliga avstående från tillämpning av specialitetsbestämmelsen avges inför den verkställande rättsliga myndigheten, i enlighet med den verkställande medlemsstatens nationella lagstiftning. De flesta medlemsstater har införlivat artikel 13 på korrekt sätt. I ett fåtal medlemsstater går den eftersökta personen automatiskt miste om det skydd som specialitetsbestämmelsen innebär i situationer där han eller hon har samtyckt till överlämnande. Därmed har den eftersökta personen inte längre något att säga till om genom att avstå från det skydd som specialitetsbestämmelsen ger. I vissa medlemsstater har inga införlivandebestämmelser kunnat konstateras eller så har artikeln införlivats endast delvis genom att det inte uttryckligen föreskrivs att ett avstående kan göras från tillämpning av specialitetsbestämmelsen.

Några medlemsstater har tillämpat möjligheten att personen kan återkalla såväl samtycke som avstående. Ett begränsat antal medlemsstater har endast tillämpat alternativet att återkalla samtycket. I de flesta medlemsstater kan inte överlämnande och avstående återkallas.

[92] Se domstolens dom av den 1 december 2008, Leymann och Pustovarov, C-388/08 PPU, ECLI:EU:C:2008:669, och domstolens dom av den 6 december 2018, IK, C-551/18 PPU, ECLI:EU:C:2018:991, punkterna 59–61.

Mot denna bakgrund är det i vissa medlemsstater möjligt att överklaga ett beslut om överlämnande av en person, även om personen samtycker till överlämnande.

3.13. Tidsfrister och beslutsregler avseende verkställighet av den europeiska arresteringsordern (artiklarna 15.1 och 17)

Beslutet om överlämnande måste i princip fattas inom strikta tidsfrister enligt rambeslutet (artikel 15.1)[93]. Oberoende av dessa tidsfrister måste alla europeiska arresteringsorder behandlas och verkställas med skyndsamhet (artikel 17.1). Detta krav har dock inte införlivats uttryckligen av alla medlemsstater.

Om den eftersökta personen **samtycker till överlämnandet** ska det slutgiltiga beslutet om verkställighet av den europeiska arresteringsordern fattas inom tio dagar efter att samtycket har getts (artikel 17.2). Majoriteten av medlemsstaterna har införlivat denna bestämmelse på korrekt sätt, men i två medlemsstater har inga införlivandebestämmelser kunnat konstateras.

Om den eftersökta personen **inte samtycker till överlämnandet** ska det slutgiltiga beslutet om verkställighet av den europeiska arresteringsordern fattas inom 60 dagar efter att den eftersökta personen har gripits (artikel 17.3). En stor majoritet av medlemsstaterna har införlivat denna bestämmelse på korrekt sätt. Endast en medlemsstat har inte införlivat den inom tidsfristen på 60 dagar. Dessutom har ett fåtal medlemsstater infört en alternativ bestämmelse om att tidsfristen på 60 dagar inleds antingen den dag då personen grips eller den dag då det första förhöret hålls.

Ett fåtal medlemsstater har införlivat den inom tidsfristerna på 10 och/eller 60 dagar som fakultativa tidsfrister.

Om den europeiska arresteringsordern i specifika fall inte kan verkställas inom de tidsfrister som anges ovan kan de undantagsvis förlängas med ytterligare 30 dagar. I sådana fall måste den verkställande rättsliga myndigheten omedelbart underrätta den utfärdande rättsliga myndigheten och ange skälen till förseningen (artikel 17.4).

Mindre än hälften av medlemsstaterna har införlivat bestämmelsen fullt ut. De flesta har införlivat den endast delvis (t.ex. speglas inte anmälans skyndsamhet uttryckligen, skälen till förseningen måste inte anges och det hänvisas endast till tidsfristen i artikel 17.3 och inte till tidsfristen på tio dagar i artikel 17.2). De relevanta bestämmelserna har inte kunnat konstateras i ett fåtal medlemsstater.

Dessutom verkar det som att även långdragna överklagandeförfaranden orsakar de problem som har uppstått i vissa medlemsstater med att respektera tidsfristerna i rambeslutet[94]. De relevanta bestämmelserna om överklagandeförfarandenas längd har inte kunnat konstateras i samtliga medlemsstater. Vissa medlemsstater föreskriver dock faktiskt strikta tidsfrister för överklagandeförfaranden.

Så länge som något slutgiltigt beslut om verkställande av den europeiska arresteringsordern inte har fattats av den verkställande rättsliga myndigheten måste denna säkerställa att de nödvändiga materiella villkoren för ett faktiskt överlämnande av

[93] Se domstolens dom av den 30 maj 2013, Jeremy F, C-168/13, ECLI:EU:C:2013:358, punkt 62, och domstolens dom av den 16 juli 2015, Lanigan, C-237/15, ECLI:EU:C:2015:474, punkterna 32 och 33.
[94] Se domstolens dom av den 30 maj 2013, Jeremy F, C-168/13, ECLI:EU:C:2013:358.

personen föreligger (artikel 17.5)[95]. Ett betydande antal medlemsstater har inte införlivat artikel 17.5 på korrekt sätt. En medlemsstat föreskriver dock en allmän och ovillkorlig skyldighet att frige en eftersökt person som har gripits på grundval av en europeisk arresteringsorder så snart en period om 90 dagar har löpt ut efter att personen greps[96].

Artikel 17.7 föreskriver att om en medlemsstat i undantagsfall inte kan iaktta de tillämpliga tidsfristerna måste den underrätta Eurojust[97] och ange skälen till förseningen. Dessutom måste en medlemsstat som har drabbats av upprepade förseningar med att verkställa europeiska arresteringsorder från en annan medlemsstats sida underrätta rådet, så att det nationella genomförandet av detta rambeslut kan utvärderas. Artikeln har införlivats på ett fullständigt och överensstämmande sätt i över hälften av medlemsstaterna. Andra medlemsstater har endast införlivat artikel 17.7 delvis (t.ex. genom att enbart hänvisa till tidsfristen på 60 dagar eller inte införa en skyldighet att underrätta Eurojust).

3.14. Tidsfrist för överlämnande av personen (artikel 23.1–23.4)

Tidsfristen för att överlämna den eftersökta personen börjar löpa omedelbart efter att det slutgiltiga beslutet om att verkställa den europeiska arresteringsordern har fattats. De berörda myndigheterna bör ordna och komma överens om överlämnande av personen så snart som möjligt (artikel 23.1). Under alla omständigheter måste överlämnandet ske senast tio dagar efter det slutgiltiga beslutet om verkställighet av den europeiska arresteringsordern (artikel 23.2). Artikel 23.3 och 23.4 handlar om förlängningar av tidsfristerna i fall där överlämnandet av den eftersökta personen inom tiodagarsperioden hindras av omständigheter som ligger utanför någon av de berörda medlemsstaternas kontroll[98] respektive av allvarliga humanitära skäl.

Endast vissa medlemsstater har på det hela taget införlivat tidsfristen för överlämnande på ett korrekt sätt överlag. De flesta medlemsstater har inte införlivat de viktigaste delarna av artikel 23.1–23.4 (t.ex. skyndsamhet, tvingande tidsfrister och beräkning av dessa, hänvisning enbart till omständigheterna i den utfärdande medlemsstaten eller en för smal eller för vid definition av ”allvarliga humanitära skäl”).

4. SLUTSATS

Ett erkännande görs av medlemsstaternas ansträngningar så här långt, men rambeslutet har fortfarande inte genomförts i tillfredsställande grad i vissa medlemsstater. Denna bedömning, statistiken över den europeiska arresteringsordern och en jämförande analys med föregående rapporter visar att vissa medlemsstater inte har följt några av kommissionens tidigare rekommendationer och de som härrör från den fjärde omgången av ömsesidiga utvärderingar. Dessutom verkar det som att några medlemsstater ännu inte har genomfört vissa av domstolens domar.

[95] Se domstolens dom av den 16 juli 2015, Lanigan, C-237/15, ECLI:EU:C:2015:474, punkterna 58–61.
[96] Se domstolens dom av den 12 februari 2019, TC, C-492/18 PPU, ECLI:EU:C:2019:10.8
[97] Rapporteringsgraden är ganska låg i praktiken.
Se statistiken över den europeiska arresteringsordern:
https://e-justice.europa.eu/content_european_arrest_warrant-90-sv.do.
[98] Se domstolens dom av den 25 januari 2017, Vilkas, C-640/15, ECLI:EU:C:2017:39.

Ett ofullständigt och/eller inkorrekt införlivande av rambeslutet utgör ett hinder för tillämpningen av principen om ömsesidigt erkännande i straffrättsliga frågor. Målsättningen att skapa ett område med frihet, säkerhet och rättvisa för alla EU-medborgare i enlighet med artikel 3 i EU-fördraget kan inte nås om medlemsstaterna inte på ett korrekt sätt genomför de instrument som de alla har kommit överens om.

Kommissionen kommer att fortsätta att bedöma enskilda medlemsstaters efterlevnad av rambeslutet. Om ingenting görs kommer kommissionen att vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa överensstämmelse med rambeslutet i hela EU och, vid behov, även inleda överträdelseförfaranden enligt artikel 258 i EUF-fördraget.